

Pijani vrag v Zaplankah.

Zaplanke, to so vam bile včasih vas! Še misliti si ne morete. Vse je bilo lično, lepo, Zaplankarji pa ljudje, kakršnih ne srečate kjer si bodi. Pridni, korenjaški, prijazni in bogati.

Pa je hotel Bog, da se je nekaj zgodilo. Nekaj strašnega, vam pravim. In vprav to je bilo tudi vzrok, da Zaplanke danes nimajo več tistega sijaja, in njihov sloves v svetu je že skoraj čisto zamrl. In tudi ljudje, Zaplankarji, niso več tisti, niso več složni in ljubeznivi in postrežljivi, nasprotno, postali so robati.

Natančno kdaj se je zgodilo ono strašno, no, to je postranska stvar prav za prav. Res pa je, da od danes živečih ljudi te stvari komaj še kdo pomni. A bridke posledice tistega dogodka se poznajo še marsikje.

*

Živel je v Zaplankah korenjaški oštir Korajža. Izkušen mož in debelušen in poštenjakar, kot jih je bilo malo. Svojim gostom je stregel z najboljšimi jedili, sladkega vina je ponudil vsakomur. Vedno je bil dobre volje in urne pameti kakor vsi Zaplankarji.

Vročega popoldneva se zgledi v njegovi gostilni lepó oblečen, mlad, skrbno počesan možakar. Truden je sedel za mizo, poprhal raz sebe nadležen cestni prah — bil je pač popotnik boljše vrste, ki je prišel od bogvekod.

Za kosilo si naroči telečje pečenke, pošteno mastne, in kar še zraven spada. Tudi polič vina.

»Tako!« reče oštir in postavi predenj okusno kosilo. »Dobro vam bo teknilo, gotovo ste že danes od daleč prišli.«

A gost molči, ne zmeni se za oštirjeve besede, ne pogleda ne na desno ne na levo. Hlastno pospravi kar na mah izdatno kosilo, zvrne polič vina in naglo naroči drugega.

Molči in pije.

Molči in naroči brez besed še tretji polič.

»Ta človek, hentajte, ta je pa žejen, ti revež ti tak!« si misli oštir. »Pač mora biti nekaj hudega, če je človek tako žejen.«

Neznanec izprazni četrti polič in zahteva petega.

»Za božjo voljo, saj mi vse popije! Še zmanjkalo mi bo. Zdaj se pa skoraj gotovo malo sili. Pa tudi ni dobro, da ves vroč tako hiti vlivati vase, še prehladi se lehkó.«

A neznanec vztrajno molči in še bolj vztrajno pije. Spočetka je pil tako po malem in počasi, zdaj že kar hlasta, cel polič v enem dušku. Strašno. Obraz mu čudno gori kot vročičnemu bolniku, oči polagoma vodené. Sedi mirno, še noge ne prestavi. Čudak. Čudak v Zaplankah. Tako Zaplankarji ne znajo piti. Če kdo kaj več pije, začne kričati in še tepel bi se. Oštir Korajža stoji pri vratih in malce preplašeno občuduje tega čudnega gosta. »Še opil se mi bo, prikazen žejna...«

»Prinesi šel!«

Kako oblastno ukazuje. Je že pijan, glas ima tako nekam čudno globok in hreščoč.

»Pijani boste, mladi gospod,« začne oštir Korajža previdno in se počasi ziblje proti mizi. »Škodilo bi vam, ker ste vroči...«

»Pijače!«

»Gospod, samo dobro vam hoč...«

»Pijače!«

Gromozansko se zadere, da se stresejo vse štiri stene in se pod zaziblje. Ustnice se mu razpenijo, oči se mu strašno zasvetijo in pošastno bulji oštirju Korajži naravnost v oči. Počasi se začne dvigati za mizo, oprt z rokami ob ogal. Krepki in korenjaški oštir Korajža se strese in prebledi kot strahopetno ženšče. Pred velikim, čudnim, podivjanim neznanecem se čuti majhnega kakor otrok v srajčici, brez moči, nem in plah. Ubogi oštir Korajža — to si zdaj ti? Steci, steci proč, če moreš, tu je strah, grozna prikazen. Bežil!

Pijana pošast za mizo spreminja barve, ogenj ji zagori iz ust, lica začrne, lasje vstajajo in se svaljkajo v kodre, ob sencih zrasteta rogova, obleka postaja rdeča, kocine poženo... Groza, groza in strah v Zaplankah, sam vrag je to, sam živi, resnični peklenšček, pijan, pijan...

»Pijače!«

Grozen krik je stresel hišo. Oštir Korajža bi v tem trenutku zajokal, na glas zajokal, kot je znal, ko je bil še majhen. A ni iztisnil glasu iz sebe, omahnil je nazaj proti vratom. Komaj, komaj je zbral še poslednje moči in se pognal ven na prosto, na vas. Oštir Korajža je bežal in tulil kot otrok.

»Ljudje božji! — Zaplankarji! Ljudje! Ljudje! — — —«

Kot brez glave teka po vasi in kriči. Vsakogar ustavi kar sredi ceste, skoz vrata vpije, skoz okna kriči in trka, po hlevih teka.

»Ljudje, pomagajte, ljudje, Zaplankarji...!«

Teče in kliče čez polje in na drugi strani nazaj v vas. O ti ubogi oštir Korajža!

»Zaplankarji, ljudje božji! Hitro, hitro na pomoč! Sam živi vrag je v moji gostilni! Napil se je, klada peklenska! Mežnar zvonit! Babe, okrog hiše kropit, hitro, hitro...«

Tako je oštir Korajža klical in takoj so bili vsi Zaplankarji zbrani sredi vasi. Vsi so pustili delo in prihiteli: pek je imel roke vse od testa, kovač je prišel s kleščami, čevljar s kneftro, ženske s pomivniki in kuhalicami.

»Hitro mi svétujte, kaj naj počnem!«

Dolgo so ugibali in se posvéticovali, nekateri korajžni, drugi so se bali. Vrag je le vrag, trezen ali pijan... Končno je obveljal mizarjev predlog:

Oštirjeva soba, kjer kraljuje pijani vrag, ima štiri okna in ena vrata. V naglici so naredili štiri močne plohe iz debelih, hrastovih desk in še enega večjega, ki bo za vrata.

Rečeno — storjeno. Zaplankarji so se prav po tiho splazili do oštirjeve hiše. K vsakemu oknu po štirje neustrašeni korenjaki s plohom, z žebli in s težkimi kladivi, k vratom šest močnih z najtežjim plohom. Po prstih so stopali, molče, skoraj slovesno. Iz sobe je odmevalo votlo renčanje, rjovenje, stokanje, skoz okna se je širil smrdljivi vonj po žveplu, da je Zaplankarjem kar žgalo v nosove, a nihče ni upal kihnuti. Saj so še dihali komaj! Kaj bi se tudi ne bali, saj so samemu peklenskemu vragu tako blizu, da bi mu še roke ne bilo treba daleč stegniti, pa bi zgrabil vse hkrati in tako bi cvet vrlih Zaplankarjev bil obsojen na žalostni konec.

Sam oče župan Teleban, ki so pazno nadzirali priprave, so se postavili na vogal hiše tako, da so jih mogli vsi videti.

Župan Teleban slovesno dvignejo svojo staro rokó in, ko je vse pripravljeno, urno zamahnejo v znak skupnega dela in rešitve iz te bridke zadrege, ki je celó slavne Zaplanke spravila v opasno nevarnost.

In kakor hitro dá županova roka znamenje, lopnejo težki plohi vsi hkrati ob okna in na vrata, kladiva zapoje in v nekaj trenutkih so okna in vrata oštirjeve hiše trdno zabita.

Vrag peklenski je sredi Zaplankarjev ujet kakor miška v mišnici.

Juhuhu, Zaplankarji, zdaj smo rešeni te nesnage, pogine naj grdoba, pogine! Juhuhu!

»Tako, oštir Korajža, zdaj pa stopite sem! Koliko živil imate v sobi?« modro vprašajo župan Teleban.

Oštir Korajža se je ojunačil, kolena so se prenehala tresti, strah mu je polagoma izplahnil. Pokorno je prikoračil k županu Telebanu.

»Živil? Na mizi je krajec kruha, v omari menda tri pare klobas, posodica s poprom in nekaj brinjevca.«

»Tako, Zaplankarji!« nekoliko pomislijo in zakašljajo modri župan Teleban. »Po mojem računu bi mogel mrcina živeti le štirinajst dni. Dva tedna torej. Takrat — posluh, gospoda zaplankarska! — se zberemo vsi tukaj! Vdrli homo brez skrbi v oštirjevo sobo in to nesnago mrtvo odnesli v Črni hrib in jo vrgli čez skale! Razumeli? — Srečno, konec in na svidenje!«

Tako so imeli vrli Zaplankarji ujetega vraga. Vsemu svetu so oznanili, da je mrcina tako pijan, da mu je sojenih le nekaj ur še. In tudi če se izliže, je tako zabit, da bo v štirinajstih dneh poginil!

»Živeli mi, Zaplankarji, juhuhu!«

(Dalje.)

